

Titel: Tilforladelig Efterretning om Hexegrenen eller den saa kaldte Wünschelruth, Ved hvis Kraft man kan finde alt det Sølv og Guld, som ligger i Jorden og Havet. Skreven af Thorlac Thorlacius, Magister Chymiaë & Magiæ Naturalis.

Citation: "Tilforladelig Efterretning om Hexegrenen eller den saa kaldte Wünschelruth, Ved hvis Kraft man kan finde alt det Sølv og Guld, som ligger i Jorden og Havet. Skreven af Thorlac Thorlacius, Magister Chymiaë & Magiæ Naturalis.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15*, ? nr. 8 på Børsen, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_015-shoot-workid1_015_007.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Tilforladelig Efterretning om Hexegrenen eller den saa kaldte

Munschrelruth,

Ved hvis Krast man kan finde alt der

Sølv og Guld,

som ligger i

Jorden og Havet.

Skreven af

Thorlac Thorlacius,

Magister Chymiaë & Magiæ Naturalis.

Kiøbenhavn, 1771. Selges i Bogladen No. 8. paa Børsen.

2
3

Jeg Mester Thorlacius, Islands Ære, Nordens Fryd, det menneskelige Kiøns Giir, Verdens Nytte, Solens Fordunkelse, Stiernernes Formørkelse, Mester i Chymien, og de sorte Kunster. I Wittenberg er en sort Skoele, der oplæres man i 7 tusind 8 hundred og 93 forblummede Kunster. Der ere stedse tolv i Skolen, og Skoelemesteren tager den tolv. Islænderne har fra Arilds Tid havt megen Vittighed; megen Flittighed. Dem skylder man alt hvad man ved af den Danske Historie, Poesie, Ordsprog & c. Jeg reyste

4

fra Island til Kiøbenhavn: jeg havde 40 Kroner med mig, jeg fik 40 Bens. Jeg tog anden Examen. Jeg havde 50 Ducater, jeg fik 50 Bene, og der blev en stor Splid iblam Professorerne; Mængden tildømte mig, som sædvanligt, Laudabiem; men nogle, mere erkjendtlige, vilde give mig Character af Laudabilisfimum. Til al Ulykke var det sidste ikke Latin, og de maae dog nødvendig tale rigtig Latin, siden de ikke kan skrive gemeen Dansk. Jeg fik da det gemene Laudabilem, som saa mangan Dosmer har faaet baade for og efter min blev sat en Krone over, enten til min Berømmelse, eller som et Sindbillede paa Ducaterne. Med alt dette var jeg ikke fornøyet: jeg vilde absolut lære de sorte Kunster. Jeg reyste til Wittenberg. Det er en behagelig Reyse,

naar man har Penge. Pots Tausind hvor

5

kan man ikke leve godt i Tydskland, naar man har Ducarer! Et godt Maaltid Mad koster ikke mere end 15 Styver, og, naar man har Penge, kan man faae Viin til. Jeg indlod mig strax i en Disputats, hvis Mening jeg aldeles ikke forstod. Jeg tænkte at behielpe mig med vores Kloster-Kneeb: jeg distingveerte meget fiint, jeg raaabte idelig paa Barbara, Celarent; men alt dette kunde ikke hielpe mig, saa jeg med største Spot maatte forlade Auditorium, og Wittenbergenses spurgte med en tydsk, spodsk Mine: Was will Er Greyskopff hier? Forbittret af denne Leeg, opmuntrer af min medfødte Lyst, gav jeg mig i den sorte Stole

Vor Skoelemester faae loyerlig ud, et Par Støvler og et Ansigt udgiorde hans hele

6

Person. Jeg lærte mange, mange tusinde rare Sager; men jeg vil allene handle om wünschelruthen, hvis Virkning jeg lærte paa en nye Facon. Det er al Verden bekiendt, at man med samme kan opdage Sølv og Guld; men jeg har lært langt mere: jeg kan ved samme opdage de menneskelige Hierters Tanker, man maae dog endelig lære noget, naar man hazarderer at give sig Fanden i Vold. Jeg har stedse foragtet Sølv og Guld; men, som jeg er nysgierrig, gad jeg gierne vidst, hvad alle Folk tænkte, og derfor appliceerde Hexegreenen til dette Brug allene. Dog for at tiene dem, som elske Sølv og Guld, vil jeg gjøre en udførlig Beretning om denne selsomme Green. Historien er denne:

7

I Skovenes Rige voxer et Trær, som heder vidie, Træe. Den 24 Junii er St. Hans Dag, samme Dags Nat Kl. 1. og derover 23 Minut, da tager man en Green af Træer i stærk Blæst (Blæst, Orcaner og Vind maae der være; thi ellers duer der hele Project ikke) denne Green har man allevegne med sig. Man holder den lige i Haanden, og naar man passerer er Sted, hvor der er Sølv eller Guld, Da bøyer den sig, ligesom naar en Nar iblant os vil gjøre sin Compliment. Paa denne Maade fandt jeg engang 30000 Kroner i Wittenbergs Gebet — Men som jeg ingen Væsen

gjør af Penge, lærte jeg i en Hast en anden Brug af denne Green. Jeg lærte at applicere den paa Menneskets Tanker. Naar jeg vilde vide, hvad nogen tænkte, bøiede Greenen sig og jeg kunde da høre, hvorledes det brummede

8

i enhvers Hierte, og hvad deres inderste Tanker var. Der mødte mig først en ung Enke-Kone: hun græd og skreg, og rev Haarene af sig i Fortvilelse. Jeg tog min Hexegreen: hendes Hierte loe, hun bandede sin forrige Mand, og jeg faae disse merkværbige Bogstaver:

Gud være lovet, at din Kieltring nu er død, Gid du Tyran, og Skurk var aldrig bleven fød! Nu tager jeg min Dreng til kierligst Ægte-Mage, Han skal, han bør, han oil forsukre mine Dage, Vel er han Dreng i Dag, i Morgen blier han Svend,

Saa meget magter jeg at gjøre Svend af

Dreng.

I Overmorgen skal han vislig Mester være, Saa parres vi, som er vor fælles Fryd og Ære. De bleve rigtig nok parrede; men den

nye Mester-Dreng bankede den gamle Kierling

9

fra Elleve til Tolv, og hun sang en anden Vise, som er denne:

Naar gamle Kierlinger med Knøse parres vil, Gaa hører Skiildsord, Hug og knytter Næve

til.

Siden saae jeg en Officier: han var meget fornøyet over Krigen. Nun kann ich avanciren, sagde han, hvor er Fienden? gid jeg havde fat paa ham, jeg kunde allene nedsable et Par Tausend. Jeg appliceerre min Green, hans Hierte var langt ned i B ** , og i Linien af B ** saae jeg denne merkværdige Opskrift: I Freds-Tid er det godt en Officier at være,

Man da med Stokken kan forhverve Roes og

Ære,

Og mukker Karlen, han da Spidsrod løbe

maae,

Ney a propos, nu maae Soldaten Spidsrod

gaae.

10

Men udi Krigens Tid der heder noget andet, Vor Fiendes Kugler medvor egne samenblandet, Det Opgtog

hesligt er, vor egne skyde bag, Og Fienden skyder for, saa alt er Knag og

Brag.

Bor egne hevne vil de Stokke, de har prøvet, Vi sittede for og bag, som bange og uøvet, Men see en Frelse er, jeg gaaer ad Skoven til, Og ingen finder mig, som med mig tale vil.

Jeg mødte en Præst. Religionen staaer paa Fald, sagde han, saa mange Hellige Dage afskaffede! Jeg brugte Hexegrenen. Hans Hierte —

O hvor er det tungt at være Dommer, sagde — man skal have Skiønsomhed, Oprigtighed, Samvittighed. Jeg loe og appli-

11

vierte Grenen. Jeg saae hans Hierte, og dette sagde: Jeg tager aldrig mod Stik-Penge; mm jeg viser dem ud til mm Kone. Hun kan tage dem med en god Samvittighed; thi hun er ikke sommer. Naar jeg selv skal sige Dommen af, bespørger jeg mig med en gammel drukken Underrets Procurator. Jeg giver ham en god Frokost, og han giver mig en halv Snees decisive Domme. Sandt er der, at jeg undertiden dømmes til at bøde, naar denne Krabat dommer mere efter Brændeviin, end efter Loven. Men jeg har to Udflugter: Enten ere Bøderne aldrig saa store, som det Snyderie, jeg har giort, eller og jeg skriver, eller lader skrive (thi sandt at sige, saa kan jeg hverken læse eller skrive) en Supplicatz til det høyere Raad, i sær til den Herre, hvis

12

Kudsk jeg sidst var, og da bliver paa Fruens-Forbøn alle mine Bøder skienkede.

Det er et Helvede at være Minister, sagde — Foruden alle de Hierne-brydende Forretninger, man har, skal man gjøre Opvartninger, følge med Fyrsten, og stedse være alart og paa Færde. Jeg gjorde Brug af min Green. Hans Minister-Hierte svømmede i Glæde. O hvor er det dog let at være Minister, sagde det. Opvartninger gjør jeg gierne. Hvilken Fornøjelse, naar alle sige og pege paa mig: See der gaaer Favoriten, vor Fyrstes Elskede. Naar jeg er med Fyrsten enten paa Jagt, eller andensteds i Forsamlinger, da er min Ære den samme. Æren følger mig overalt, og Folket knæler dybere for mig, end for Fyrsten selv. Hvad mine virke-

13

lige og solide Affairer angaaer, dem overlader jeg til min Kammer-Tiener, som jeg nu kalder Secretair. Han har en gammel Magister i Baghaanden, som fordums Tid har været Legations-Secretair. De to komme artigt overeens at besvare og afgjøre alle mine Sager, og jeg har dermed intet og slet intet at bestille. Denne Magister vilde gierne have et Brød i Landet. Hvilken dum Karl! saa havde jeg jo slet ingen, der kunde hielpe min Kammer-Tiener til at forrette mit Brød. Ney aldrig skal han faae Bestilling; men være og forblive evig Hr. Magister. Jeg gav ham sidste Rye-Aar en af mine Kammer-Tieneres Klædninger, og af

min egen Lomme 4 Rdlr., hvad kan saadan en

14

sort Hund forlange meer? Han skal længe læse og pidste Børn, førend han kan fortjene saa meget, det veed jeg ogsaa, omendskiønt jeg, Gud see Lov ! aldrig har studeret.

15

Følgende Bøger selges i Bogladen

No. 8. paa Børsen:

Philopatrees trends Anmerkninger 1) Om de dyre

Tider og Handelens Svagthed 2) Om Rettergang. 3) Om Geistlighedens Indkomster 12 Sk.

- - den sammes første Forsettelse, indeholdende fire Anmerkninger, 1) Om Handelen. 2) Om Krigsstanden. 3) Om Tingsvidners Førelse. 4) Om Videnskabernes Opkomst 12 Sk.

Philoelerias Anmerkninger over Philopatreas Anmerkninger om Geistlighedens Indkomster 6 Sk.

Den 124 Aars gamle Rørste Bondes Børge Olsens Syn, om forunderlige Tildragelser og Tanker om høye Hemmeligheder, skrevne Aar efter Guds Byrd 1693 og til Trykken befordrede ved hans Sønne-Søn Ole Børgeesen 8 Sk. NB. Dette er det rette og originale Manuscript; thi det forhen udgivne er defekt.

Ole Smede-Svends Begrædelse over Risen-Grød, af ham selv 4 Sk.

Den Tyrkiste Ræv 8 Sk.

Jeppe Vægters Betragtninger over Staten og det almindelige Beste, samlede paa hans Nattt-Vagt 4 Sk.

Bjergmandens Speyl i Skaane prøbet og beskrevet af Simon Skoeflikker 4 Sk

En Falsterboes Betænkninger ved at igiennemlæse de nye udgivne Skrifter af Torchild Baden og Philopatreas med flere 4 Sk.

Den Svenske Bedrager, eller Jakob Guntlaks Livs og Levnets Beskrivelse, skreven af ham selv i hans Fængsel i Stokholm 16 Sk

En saare merkværdig Tildragelse med et forhexet Dreng Barn der var en Nisse, men omskabte sig til en Skoebørste, med mere som Historien fortæller, til Trykken beordret ved Casper Ebeltoft, samt hosføyet en Lovtale over Skoebørsterne 8 Sk.

16

En liden historisk Beskrivelse om Joachim og hans kiære Hustrue Anna, as hvad Slægt de ere fødte, item om deres Datter Jomfrue Maria hendes Barndom og Levnet med mere 12 Sk.

Spaadom af den berømte Eremit Martin Zadeck angaaende hvad som skal skee i de tilkommende Tider, hvorover hele Verden skal forundre sig, som han i haas Alders 106 Aar ved Solothurn i Sveitser Land har aabenbaret sine Venner den 20 December 1769, 4 Sk.

NB. alle disse ovenanførte Piecer kan ogsaa bekommes heftede for samme Priis.

Mirzahls Syn i Skiebnens Tempel 6 Sk.

En Skrivelse fra Caroline, Mamaes eneste Datter, til Pastor Fido, hendes Skrifte-Fader 4 Sk.

Brev til Mette Corporals fra en Bekiendt i Fyen 4 Sk.

En Skrivelse fra Charlotte i Kiøbenhavn til en Provstinde paa Landet om Mandfolkets ynkelige Optøger 4 Sk.

En Skrivelse fra otte Fruentimmer til Argus, denne nyemodiqe og dristige Skribent, eller Retfærdiggjørelse for Caroline, Mette Corporals, Charlotte te og s v. 4 z.

En Skrivelse fra Dorinde til sin Fader 4 Sk.

Sandfærdig Fortælling om besynderlige Tanker ved merkværdig Samling paa den Danske Skue Plads 4 Sk.

Tanker til nøyere Eftertanke om gode Love i et Land og deres nøye Efterlevelse har sin Indflydelse paa det Almindelige? samt om Banqvens Tilstand og dens Hielp Midler, item om den for Kongens Regning anlagde Tobaks Handel i Kiøbenhavn 6 Sk.

Tanker til Nøyere Eftertanke allene om Banqven i Kiøbenhavn og dens nærværende Tilstand 4 Sk.